

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

CRISPR: Nová kapitola do učebnic biologie pro střední školy = CRISPR: New chapter for the secondary-school biology text-books / Jaroslav Pavelka -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Arnica : acta rerum naturalium didactica : časopis pro rozvoj přírodovědného vzdělávání -- ISSN 1804-8366 -- Roč. 2018, č. 2 (2018), s. 76-84.

Ve světle rychlého vývoje v přírodních vědách, zejména genetiky, autor článku argumentuje, že je potřeba přiblížit výuku současnému stavu poznání. Na příkladu práce s CRISPR demonstruje práci s populárními zdroji z oblasti a načrtává svou vizi témat, která by mohla být ve výuce aplikována.

biologie ; genetika ; věda ; učivo ; inovace ; nové technologie ; výuka

<http://katalog.npmk.cz/documents/476841>

2.

Čtěte bibli, tam to všechno je : kromě odborných studií jsou inspirující knížky zdánlivě pro děti, jimiž můžeme dohnat mezery totalitního vzdělávání / Jan Fingerland – cze

In: Lidové noviny : založeny 1893 - obnoveny 1988 -- ISSN 0862-5921 -- Roč. 32, č. 296 (21.-22.XII.) (2019), s. 13-14.

Autor článku upozorňuje na skutečnost, že v posledních 20 letech u nás vyšla řada nových překladů bible, částečných i kompletních, a rovněž titulů, které různým způsobem a z různého pohledu (pojetí náboženské i vědecké) biblické texty upravují. Představí některé z posledních publikací, jež různým způsobem bibli převyprávěly, charakterizuje je a porovnává jejich koncepci i jazykovou rovinu. Věnuje se i novým překladům bible a komentářům či výkladům biblických textů, jež u nás nedávno vyšly.

posvátná kniha ; vzdělávání ; dítě ; dospělý ; totalita ; překlad ; koncepce ; náboženství ; věda ; dílo ; práce s textem ; jazyk ; výklad ; Bible ; komentář

<http://katalog.npmk.cz/documents/476723>

3.

Dvacet jedna škol na cestě k demokracii / Alena Hesová – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 122, č. 34 (2019), s. 24-25.

Během dvou školních roků se 21 pilotních škol věnovalo podpoře a rozvoji občanské kompetence u žáků. Školy se soustředily zejména na schopnost jednat jako zodpovědný občan a podílet se na společenském životě. V centru pozornosti byly školní parlamenty. V článku jsou shrnuty postřehy učitelů, problémy v průběhu trvání projektu, inspirace i zpětné vazby. V závěru článku je uvedeno sedm rad vedoucích k rozvoji demokracie na školách.

škola ; žák ; učitel ; občanská výchova ; způsobilost ; projekt ; demokracie ; demokratická výchova ; politická výchova ; politické chování ; vztah učitel-žák ; zpětná vazba ; pokusné ověřování ; školní parlament ; inspirace

<http://katalog.npmk.cz/documents/476567>

4.

Genderové aspekty ústavní a ochranné výchovy - jeden z chybějících dílků mozaiky / Josef Vošmik -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Fórum sociální práce -- ISSN 2336-6664 -- Roč. [10], č. 2 (2019), s. 69-77.

Autor začíná otázkou, kolik z toho, co považujeme za důsledek vzdělávání, je skutečně výsledkem odborné přípravy (v sociální práci) a kolik jsou naše zvnitřnělé stereotypy a předsudky, které jsme pouze překryli akademickými hodnotami? Podrobně se zabývá genderovými aspekty ústavní výchovy, protože v mnohých případech dochází díky genderovým přístupům k sociálním nerovnostem mezi dívkami a chlapci umístěnými v institucionální péči. Mechanismy tzv. genderové socializace (jazyk a jeho používání, co jak hodnotíme, emoce, vlastnosti, projevy chování apod.). Tyto otázky jsou relevantní v každém typu zařízení a je žádoucí, aby se staly předmětem kritického posuzování, hodnocení a revize. Organizace Gender Studies, o.p.s. připravila akreditační materiál pro celodenní vzdělávací seminář na toto téma.

dětský domov ; výchova dítěte ; chlapec ; dívka ; gender ; sociální nerovnost ; socializace ; Gender Studies (společnost) ; genderové rozdíly ; genderové stereotypy ; institucionální péče

<http://katalog.npmk.cz/documents/476415>

5.

Jak včas rozpoznat intelektově nadané dítě. Část 1 / Andrea Štefáčková – cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 7, č. 1 (2020), s. 20-22.

Článek se zaměřuje na intelektově nadané děti (tzv. MiND dítě - mimořádně a nadprůměrně intelektově nadané dítě). Jedná se o děti, které myslí jinak, a proto potřebují, jak ve výchově, tak ve vzdělávání, specifický přístup. Proces identifikace intelektového nadání má několik fází: nominace (případně cílená nominace), screening a diagnostika. Včasná identifikace intelektového nadání může být klíčová pro adekvátní rozvoj dítěte. Typické charakteristiky MiND dětí. Poradenství v této oblasti poskytuje Nadační fond Qiido, patron nadaných žáků. V příštím čísle časopisu více o diagnostice MiND dětí, jejich úskalích a častých misdiagnózách.

dítě ; nadaný ; vysoce nadaný ; rozvíjení schopností ; rozvoj osobnosti ; intelektuální vývoj ; vzdělávání ; identifikace ; diagnostika ; postoj učitele ; spolupráce ve výchově ; poradenství ; screening

<http://katalog.npmk.cz/documents/476527>

6.

Kalaha jako didaktická pomůcka / Karel Pastor -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 -- Roč. 27, č. 4 (113) (2019), s. 258-264.

Autor představuje hru Kalaha a ukazuje možnosti jejího použití při rozvoji kombinatorického uvažování a procvičování základních numerických operací na prvním stupni základních škol, v mateřských školách či v rodinách. Kalaha představuje variantu mankalových her, ve kterých se přerozděluje obsah jamek (kuličky, fazole, obilky, semena, pecky, atd.) podle určitých pravidel. Ve srovnání s šachovou hrou má stolní hra Kalaha jednoduchá pravidla, která si žáci mohou poměrně rychle osvojit.

matematika ; didaktická hra ; hra ; základní škola ; první stupeň ; mateřská škola ; rodinná výchova ; pomůcky žáka ; pravidlo ; desková hra ; kombinatorika

<http://katalog.npmk.cz/documents/476355>

7.

Konzervatismus jednoho národa : britské volby, toryovská demokracie a Boris Johnson / Jiří Ellinger -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 42, č. 1 (2020), s. 10-13.

Článek je reakcí na překvapivé vítězství konzervativců v britských volbách v prosinci roku 2019. Je považováno za největší vítězství konzervativní strany od 30. let minulého století. Vysvětlen je tzv. konzervatismus jednoho národa, u jehož zrodu stál Benjamin Disraeli (iniciátor velké volební reformy z r. 1832, která znatelně rozšířila volební právo). Přehled významných osobností konzervativní strany (premiérů vlád), jejich konflikty s opoziční Labour Party, která vznikla po 1. svět. válce. Větší prostor je věnován premiérce Margaret Thatcherové (tři vítězství konzervativců

v jednom sledu) a současnému premiérovi Borisu Johnsonovi, který dovedl zemi až k branám plánovaného brexitu - vystoupení Velké Británie z EU.

politika ; konzervatismus ; historické hledisko ; politická strana ; vláda ; vládní politika ; volby ; demokracie ; Thatcherová, Margaret ; Johnson, Boris ; Disraeli, Benjamin, ; Thatcherová, Margaret ; Velká Británie ; brexit ; předseda

<http://katalog.npmk.cz/documents/476206>

8.

Nadbytek vede k degeneraci / Radek Ptáček ; [Autor interview] Matyáš Zrno – cze

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 26, č. 2 (únor) (2020), s. 8-13.

Rozhovor s profesorem lékařské psychologie Radkem Ptáčkem, který působí jako klinický psycholog, psychoterapeut a soudní znalec. Věnuje se problematice stresu, vyhoření a životnímu stylu obyvatel ČR. Hovoří o hodnotovém žebříčku současné společnosti, o blahobytu, který však nepřináší životní uspokojení, o komerčně orientované a na výkon zaměřené době. V rámci své práce soudního znalce, kde se věnuje oblasti opatrovnického soudnictví, hovoří o tom, co znamená rozvod pro dítě, jak vnímá střídavou péči, proč je rodina vnímána jako nejvyšší hodnota a vysvětluje pojem vrtulníkové rodičovství.

společnost ; životní styl ; životní úroveň ; ekonomické podmínky ; psychologie chování ; psychologie osobnosti ; psychická zátěž ; stres ; syndrom vyhoření ; rodina ; rozvod ; dítě rozvedených rodičů ; sociologie rodiny ; psycholog ; klinická psychologie ; blahobyt

<http://katalog.npmk.cz/documents/476688>

9.

Nový přístup k diagnostice grafomotorických obtíží / Katarína Šafářová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 8

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 7, č. 1 (2020), s. 11-15.

Dysgrafie, definovaná jako porucha psaného projevu, patří mezi specifické poruchy učení. Autorka předkládá výzkumný projekt, který zkoumal parametry související s poruchami psaní. Z pohledu současné diagnostiky jsou hodnoceny dva faktory: čitelnost písma a rychlost psaní. Je popsán nový přístup v hodnocení problémů se psáním zaměřený na kvantitativní analýzu tzv. online písma. Autorka nabízí srovnání dvou dětí, u kterých jsou popsány rozdíly ve sledovaných parametrech včetně ukázky přepisu. V podrobné tabulce je uvedeno srovnání vybraných parametrů online písma u dítěte s diagnostikovanou dysgrafií a dítěte s typickým vývojem psaní.

grafomotorika ; psaní ; dysgrafie ; porucha učení ; dysfunkce ; zkoušení za pomoci počítače ; rané učení ; počáteční psaní ; hodnocení žáka ; diagnostika ; měření výkonu ; výzkum ; metoda hodnocení ; kvalitativní analýza ; komparace ; on-line

<http://katalog.npmk.cz/documents/476514>

10.

O včelách a politických osobách : reportáže o dvorských slavnostech ze zimního království /
Jana Hubková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 42, č. 1 (2020), s. 26-28.

Článek se zabývá letáky (předchůdci novin) z první třetiny 17. století, konkrétně jejich reportážemi ze slavností, kterých se účastnil falcký kurfiřt, hlavní představitel protestantské Unie a český král Fridrich. Popisuje podrobně jeho cestu do Prahy, zastávky a hostiny pořádané na jeho počest, Fridrichovu korunovaci v pražském chrámu sv. Víta, korunovaci jeho manželky, královny Alžběty, cesty krále po českém království, křtiny syna, prince Ruprechta. Doplněno ukázkami ilustrací na zmíněných letácích z Čech i německých zemí.

dějepis ; dějiny novověku ; Fridrich Falcký ; Fridrich Falcký ; země Koruny české ; král ; panovnické dvory ; korunovace ; století 17

<http://katalog.npmk.cz/documents/476209>

11.

Pohádková matematika a rozvíjení matematické gramotnosti s Tangramem / Gabriela Droppová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 5

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 8, č. 6 (únor 2019) (2019), s. 44-53.

Článek se věnuje rozvíjení matematické gramotnosti prostřednictvím pohádky a hry Tangram. Matematickou gramotnost lze chápat jako schopnost samostatně uplatnit matematické představy a myšlení v komunikaci a aktivně je využívat. Děti potřebují opakovaně zažívat radost z vyřešené úlohy. Správnou výchovou a přístupem se u nich rozvíjejí kognitivní funkce. Objevováním, řešením a hledáním v úlohách najdou děti souvislosti mezi předměty a budou umět dělat logické závěry. Představení hry Tangram a jejích možností. Velké množství praktických ukázek jejího využití.

gramotnost ; matematika ; dovednost ; hra ; pohádka ; řešení úloh ; představivost ; myšlení ; komunikace ; rozvíjení schopností ; kognitivní vývoj ; předškolní výchova ; TANGRAM

<http://katalog.npmk.cz/documents/476526>

12.

Poradny nestíhají a nadání dětí často zpochybňují – cze

In: Řízení ve školství : [publikace pro řídicí pracovníky ve školství] -- ISSN 2336-7768 -- Roč. 28, č. 1 (2020), s. 38-53.

Ve školním roce 2018/2019 byl počet diagnostikovaných žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na základních školách 12,8%, žáků se zdravotním znevýhodněním 2,5%, žáků se sociálním znevýhodněním 1,5%, zatímco počet mimořádně nadaných žáků pouze 0,1%. Z různých šetření vyplývá, že oblast podpory a vzdělávání nadaných žáků je ve školách stále spíše v počátečním stadiu a ve srovnání se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je tato oblast v praxi mnohem méně akcentována a mnohem méně podporována. A to jak na úrovni škol, tak i na úrovni systémových opatření na centrální úrovni. Výjimkou jsou Montessori školy, které umožňují žákům ve třídě pracovat dle vlastních potřeb a podle vlastního tempa.

nadaný ; vysoce nadaný ; inteligence ; inteligenční úroveň ; předškolní dítě ; žák ; základní škola ; pedagogicko-psychologická poradna ; test schopností ; test inteligence ; diagnostický test ; speciální vzdělávací potřeby ; individuální přístup ; pedagogická diagnostika ; alternativní škola ; montessoriovský systém

<http://katalog.npmk.cz/documents/476693>

13.

Religiozita, spiritualita a stáří = Religiosity, spirituality and old age : teorie a výzkumy: Theory and research / Rafał Marciniak, Kateřina Sheardová, Tatiana Sedláková, Martin Vyhnálek, Jakub Hort -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Československá psychologie : časopis pro psychologickou teorii a praxi -- ISSN 0009-062X -- Roč. 63, č. 6 (2019), s. 644-663.

Článek se zabývá konceptuálním a metodickým vymezením religiozity a spirituality ve stáří a psychologickým a empirickým výzkumem na tomto poli. Autoři formulují hlavní směry a otázky, kterými se psychologie v tomto kontextu zabývá. V posledních letech je téma religiozity a spirituality předmětem zvýšeného zájmu. Stáří přináší zdravotní potíže, intenzivnější vědomí blíží se smrti a přeměnu hodnotového žebříčku. Aktualizuje otázku role religiozity a spirituality v této životní etapě.

stáří ; starší člověk ; náboženské vyznání ; náboženství ; výzkum ; teorie ; hodnotový systém ; psychologie chování ; empirický výzkum ; religiozita ; spiritualita

<http://katalog.npmk.cz/documents/476763>

14.

Rozvoj pregramotností v praxi školky / Miluše Vondráková -- cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 8, č. 8 (duben 2019) (2019), s. 10-15.

Dítě přichází do školy s vnitřní motivací k učení. Rozvoj dílčích pregramotností úzce souvisí s budoucím školním úspěchem. Článek informuje o seminářích pro pedagogy a jejich reálném přínosu pro mateřskou školu. Plně profesionální lze být na základě dalšího vzdělávání a praxe založené na teoretických základech. Dnes učitelky čelí zejména problému individualizace vzdělávacích potřeb. Je nutno sledovat pokrok dětí v relevantních oblastech a cílevědomě plánovat vzdělávací aktivity. Bližší pozornost je věnována čtenářské pregramotnosti a metodě I.N.S.E.R.T., která slouží k rozvíjení kritického myšlení.

předškolní výchova ; předškolní dítě ; učitelka ; další vzdělávání učitelů ; odborný rozvoj zaměstnanců ; gramotnost ; přechod z mateřské na základní školu ; individuální přístup ; individualizace ; forma výuky ; teorie ; pregramotnost ; kritické myšlení

<http://katalog.npmk.cz/documents/476566>

15.

Sociálně patologické jevy a mateřská škola : legislativa, inspekční činnost a dokumentace /
Lenka Polášková – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 8, č. 10 (červen 2019) (2019), s. 22-27.

Česká školní inspekce se v oblasti sociálně-patologických jevů zaměřuje na koncepci strategie, která by měla být komplexní, systematická, dlouhodobá a průběžně vyhodnocovaná. Uvedena je legislativa týkající se např. šikany v MŠ, jejichž nejčastější formou jsou slovní projevy a fyzické násilí. Nabízen je minimální preventivní program a uvedeny jsou kompetence pedagogických pracovníků, možné postupy školy a intervence ve třídě či skupině. Článek nabízí ukázkou Minimálního preventivního programu v mateřské škole a údaje o podílu MŠ, které v minulých letech řešily výskyt šikany.

odchylka v chování ; šikanování ; mateřská škola ; legislativa ; inspekce ; učitel ; způsobilost ; zákrok ; sociální prevence ; koncepce ; Česká školní inspekce ; strategie ; strategie řešení

<http://katalog.npmk.cz/documents/476696>